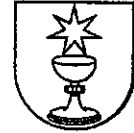

VISCHNAUNCAS DA RUEUN E SIAT

Las vischnauncas da

Rueun e Siat

relain il sequent

REGLAMENT DAVART LAS ALPS

Art. 1

Survigilanza

La survigilanza pertuccont l'observaziun e l'execuziun dil reglament davart las alps cumpeta allas suprastonzas communalas. Quellas san delegar lur cumpetenzas tenor lur constituziun da vischnaunca al gerau dil departament cumpetent. Quels suttamettan las propostas corrispudentas allas suprastonzas communalas en entelgientscha cun il fittader.

Art. 2

Intent

Il reglament davart las alps ha igl intent da reglar la cultivaziun dallas alps en proprietad dallas vischnauncas da Rueun e Siat aschi raziunalmein sco pusseivel e da reglar il gudiment da quellas denter las vischnauncas ed il fittader.

Art. 3

Coordinaziun

Per coordinar las incumbensas resultontas elegia il fittader ina persuna ni ina cumissiun e surdat a quella las cumpetenzas necessarias.

Art. 4

Indemnisaziun

Ils geraus dil departament d'agricultura vegnan indemnisai dalla vischnaunca. La persuna ni la cumissiun dil fittader vegn indemnisada da lezza.

Art. 5

Cuoz affittaziun

Ils baghetgs d'alp e las pastiras vegnan messas a disposiziun al fittader mintgamai duas jamnas avon la cargada ed ils objects da fittaziun crodan puspei anavos allas vischnauncas sil pli tard duas jamnas suenter la scargada. Il detagls dalla locaziun vegnan reglai dallas vischnauncas en in contract d'affittaziun separau.

- Art. 6**
- Ulteriur temps** Igl ulteriur temps san las vischnauncas affittar lur baghetgs d'alp ad ulteriurs interessents.
- Art. 7**
- Clavs** Cun la sorprendida dall'alp san las clavs vegnir retratgas sin canzlia communal. Suentar la controlla finala entras il gerau da departament ein tuttas clavs puspei da returnar alla canzlia.
- Art. 8**
- Cargada** Da principi vegn l'alp da Siat cargada cun biestga schetga e vaccas-mumma, l'alp da Rueun cun vaccas da latg e biestga schetga.
- Il dretg da cargar han en emprema lingia ils purs cun domicil agricol en las vischnauncas da Rueun e Siat. Sch'igl ei pusseivel da cargar las alps cun ulteriura biestga, san animals jasters vegnir acceptai. En quei cass vegn ei concediu igl emprem dretg a purs dallas vischnauncas cunfinontas.
- In gudiment supplementar sa era succeder cun cargar animals manedels ni animals d'autras specias. En cass da dubis decidan las suprastonzas communalas comunablamein. Tut ils animals cargai ein da tener tut il temps sut survegionza permanenta.
- Ultra da quei valan per cargar e guder las alps las respectivas prescripziuns ed ordinaziuns cantunalas.
- Art. 9**
- Tscheins e taxas** Per guder las alps incasseschan las vischnauncas in tscheins che vegn relaschaus dallas suprastonzas communalas. Igl incassament succeda entras las vischnauncas. Las taxas appartenent la lavur cumina vegnan medemamein fixadas el reglament da taxas tier il reglament davart las alps. Mintga vischnaunca fa sezza il quen pertuccont la lavur cumina.
- Art. 10**
- Pastreglia** Igl engaschament, il quitau e la paga dils pasturs ei caussa dil fittader; quel decida era sezza davart la repartiziun dils cuosts. Igl engaschament ei suttamess al contract da lavur normal cantunal per fumeglia d'alp e pasturs.
- Art. 11**
- Animals jasters** L'acceptaziun d'animals jasters e la fixaziun dallas taxas ei caussa dil fittader.

Art. 12

Cargada e scargada

Il datum dalla cargada respectivamein dalla scargada fixescha il fittader cun precedent informar il gerau da departament. La biestga sto vegnir nudada avon la cargada e mintga animal ha da purtar ina stgella, exceptiu biestga sut tschun meins.

Art. 13

Acquist da mobiliar ed indrezs

Igl acquist da mobiliar ed indrezs ei cumpleinamein caussa dil fittader. Mobiliar ed indrezs ch'ei denton colligiai fermamein cun ils baghetgs d'alp ei perencunter caussa dallas vischnauncas.

Art. 14

Manteniment

Il manteniment dils baghetgs e dallas vias d'access sco era il provediment d'aua (*baghetgs*) ei caussa dallas vischnauncas. Il manteniment da mobiliar ch'ei colligiaus fermamein cun ils baghetgs d'alp ei caussa dallas vischnauncas. Lezzas procuran periodicamein per il manteniment da tal. Tut igl ulteriur mobiliar, era igl inventari dalla cascharia ei unicamein caussa dil fittader.

Art. 15

Lenna da brisch

La lenna da brisch sto vegnir empustada tier il gerau d'uaul sco la lenna sort. Il prezi ei il medem sco tier la lenna sort.

Art. 16

Puschina

Menar ora puschina ei caussa dil fittader e sto vegnir fatg da luvrers cumpetents e quei tenor prescripziuns cantunalas per la protecziun digl ambient.

Art. 17

Rumien

Il rumien ei da dismetter a moda andanta q.v.d. cun il rumien jamnil dallas vischnauncas sin deponia regionala. Barschaments da rumien ein buca lubi.

Art. 18

Seivs da fildirom

Tut il fildirom da seiv ei sunter la scargada immediat da metter per tiara. Il diever da fildirom da spinas ei buca lubiu. Pals buca en lenn ein puspei da rimnar.

Art. 19

Dutgs/fontaunas

Ils dutgs e fontaunas vegnan schubergiai e manteni en uorden dil fittader. Begls per pastiras ein d'ereger en lenn.

Art. 20

Lavur cumina

Ils proprietaris da biestga han mintg'onn da far lavur cumina tenor diember d'envernondas e quei en favur dallas alps dallas vischnauncas da Rueun e Siat. Ligiont per la lavur cumina ei il diember d'animals tenor dumbraziun dils 25 da fenadur.

Mintga pur presta la lavur cumina ell'alp dalla vischnaunca, nua ses animals vegnan cargai e quei tenor ordra e survigilanza dil gerau da departament. Vegn prestau negina ni mo parzialmein lavur cumina s'obligescha il pur da pagar ina taxa da cumpensaziun agl affittader.

Suandontas lavurs valan sco lavur cumina da vischnaunca:

Tagliar anavos pignola e caglias, arver e mantener dutgs, rugalar fontaunas, tgirar begls, segar restonzas da pastg sin pastiras, far ora buatscha els muletgs, clauder ora scarpas da vias etc., schubergiar canals entochen tier il cunfin dall'alp ed ulteriuras lavurs tenor ordra dallas vischnauncas.

Art. 21

Organisaziun
lavur cumina

La lavur cumina vegn organisada e controllada entras il gerau da departament. Il gerau vegn a fixar la primavera en concordanza cun ils cautebias in plan da lavur che vegn tarmess tier a mintga pur. Il plan da lavur cuntegn la specia da lavur, il meins da lavur etc.

Art. 22

Repartiziun dalla
lavur cumina

La lavur cumina vegn repartida sco suonda sin las vischnauncas da Rueun e Siat:

Vischnaunca da Rueun

Alp da vaccas 1/1 Rueun
Alp da mugias 3/5 Rueun

Vischnaunca da Siat

Alp da genetschas 1/1 Siat
Alp da mugias 2/5 Siat

Il diember d'uras da lavur cumina per envernonda vegn fixau el reglament da taxas.

La taxa da cumpensaziun ei da pagar enteifer 30 dis alla cassa communal. Sch'il gudiment dallas alps semida marcantamein, vegn la repartiziun dalla lavur cumina currigida.

Art. 23

Diever dalla taxa
da cumpensaziun

Il recav dalla taxa da cumpensaziun vegn impundius exclusivamein per il manteniment da pastiras, begls etc...

Art. 24

Lavurs finalas/
schubergiar

La controlla finala dils baghetgs d'alp, pastiras, dutgs succeda enteifer 14 dis suenter la scargada entras il gerau da departament. Il fittader ha entochen quei datum da schubergiar da rudien baghetgs e pastiras. Eventualas pendenzas tier la controlla finala ein da rugalar enteifer 10 dis.

- Art. 25
- Donns** Donns vid baghetgs e pastiras ein immediat d'annunziar al gerau da departament.
- Art. 26
- Clav da repartiziun
cuosts investiziun** La vischnaunca da Rueun separticipescha onn per onn tenor diember d'envernondas dils purs da Rueun (*diember indicau digl uffeci d'agricultura dil cantun Grischun*) vid ils cuosts totals d'investiziun dalla vischnaunca da Siat. La vischnaunca da Siat separticipescha medemamein tenor siu diember d'envernondas dils purs da Siat vid ils cuosts d'investiziun dalla vischnaunca da Rueun. Sco cuosts d'investiziun valan sulettamein ils cuosts vid baghetgs sco tegias d'alp, stallas, bargias etc.. Omisduas vischnauncas s'obligeschan da semtgar entochen la fin mars digl onn sequent ina detagliada quintaziun per mauns dallas suprastonzas communalas.
- Art. 27
- Assicuranzas** L'assicuranza da baghetgs e da mobiliar vegn fatga dallas vischnauncas. Tuttas assicuranzas da personal d'alp, responsablidad d'animals, higiena etc. ha il fittader d'alp da far sin agen donn e cuost.
- Art. 28
- Pors** Ultra da biestga bovina, animals manedels ed animals d'autras specias sa l'unium purila era schar metter pors ad alp, aschilunsch ch'ils baghetgs lubeschan quei e l'infrastructura necessaria ei avon maun. Il recav tras quei gudiment va al fittader d'alp ch'ei era responsabels per il quitau dils animals. Da principi astgan vegnir cargai mo pors e verres castrai. La scotga sto vegnir utilisada.
- Art. 29
- Maltractament
dils animals** Maltractaments dils animals sin las alps e sin las pastiras ston vegnir annunziar senza retard allas suprastonzas communalas; quellas portan en cass grevs tgisa tier il derschader penal cumpetent.
- Art. 30
- Disposiziuns
penalas ed
entrada en vigur** Cuntravenziuns allas disposiziuns da quest reglament davart las alps vegnan punidas dallas suprastonzas communalas cun multas da tochen frs. 1000.--.
- Tuts cass buca numnai en quest reglament vegnan decidi dallas suprastonzas communalas; ellas han da risguardar las circumstanzas.
- Eventualas protestas encunter talas decisiuns ein d'inoltrar enteifer 20 dis alla dertgira administrativa dil cantun Grischun, Cuera.
- Art. 31
- Entrada en vigur** Quest reglament davart las alps ei vegnius acceptaus dallas radunonzas communalas dils 08-12-2000 e dils 23-02-2001. Il reglament davart las alps va en vigur ils 01 d'avrel 2001.

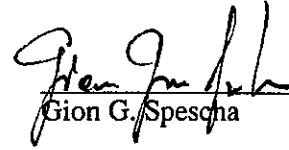
Per la vischnaunca da Rueun

Il president communal

Josef Dietrich

Il cau/gerau d'alp

Gion G. Spescha

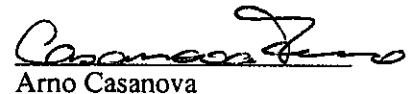
Per la vischnaunca da Siat

Il president communal

Bruno Cavigelli

Il cau/gerau d'alp

Arno Casanova

REGLAMENT DA TAXAS TIER IL REGLAMENT DAVART LAS ALPS

1. Tscheins d'alp

Las vischnauncas da Rueun e Siat fixeschan mintgamai sez cun in contract il tscheins d'alp.

2. Lavur cumina

La lavur cumina ei da prestar mintg'onn e quei dil pur sez ni excepziunalmein d'ina persuna da substituziun sin intschess da quella vischnaunca, nua igl animal vegn alpegiaus. Las uras da lavur cumina per animal muntan sco suonda:

- Vaccas, vaccas-mumma e vaccas schetgas	1.5 uras (1.5 x 1.0)
- Genetschas	0.9 uras (1.5 x 0.6)
- Mugias	0.6 uras (1.5 x 0.4)
- Vadialas	0.3 uras (1.5 x 0.2)
- Tiers manedels	tenor factur

3. Indemnizaziun da vehichels e maschinas

Vehichels e maschinas privatas vegnan indemnizadas dallas vischnauncas tenor tariffas da FAT. Igl auto privat vegn indemnisaus cun frs. 30.-- per viadi.

4. Taxa da cumpensaziun

Vegnan las uras da lavur cumina buca prestadas ni buca cumpleinamein, paga mintga pur ina taxa da cumpensaziun allas vischnauncas. La taxa da cumpensaziun munta à frs. 30.--/ura.

La taxa da cumpensaziun vegn messa a quen dallas vischnauncas ed ei da pagar enteifer 30 dis alla cassa communal.

Approbau dalla radunonza communalala dalla vischnaunca da Rueun, ils 08 da december 2000.

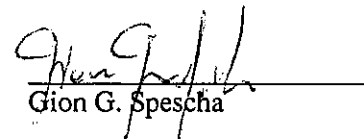
Per la vischnaunca da Rueun

Il president communal

Josef Dietrich

Il cau/gerau d'alp

Gion G. Spescha

Approbau dalla radunonza communalala dalla vischnaunca da Siat, ils 23 da fevrer 2001.

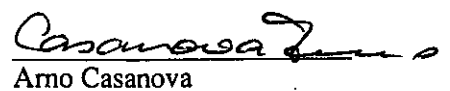
Per la vischnaunca da Siat

Il president communal

Bruno Cavigelli

Il cau/gerau d'alp

Arno Casanova